

Hoofdstuk 3 Presenteer in een professionele studio

[PV “Doe maar net of het je moeder is.” Ik werp een wanhopige blik op het zwarte gevaarte voor me in de studio van RTV Utrecht. Hoe ik ook mijn best doe: die enorme camera lijkt toch echt niet op mijn moeder! Ik krijg presentatiecoaching van een gerenommeerde trainer, die me klaar stoomt voor het werk als nieuwslezer. Ik ben net begonnen bij de regionale omroep als jonge televisiepresentatrice. Hoewel ik blakend van zelfvertrouwen door de screentest kwam, is daar inmiddels weinig meer van over. Ik kwam met veel bravoure binnen, maar voel me in deze professionele setting diep onzeker. Ik wil het zo graag goed doen, maar dit is toch wel wat anders dan een avond met rockbandjes aan elkaar praten op een studentenfeest. Einde PV]

Ja, die camera! We zagen 'm al in het klein, in de vorm van een webcam of een minuscuul zwart gaatje in je smartphone. Een online of een livestream event staat of valt natuurlijk met een professionele camera. Zonder die verbinding, geen contact met je publiek. Het vraagt dus wat van je om met je kijkers te communiceren door de lens heen.

De overgang van het presenteren voor live publiek naar spreken voor een camera, is best groot. Vooral dat je niet tegen een echt mens praat, maakt het lastig om jezelf te zijn. Er zit letterlijk een filter tussen. Hoe breek je door dat scherm? Tegelijkertijd is het ook heel leuk! Als je je overgeeft aan de camera, kijkt jouw publiek je recht in de ogen aan en kom je echt binnen. Maar hoe doe je dat?

Laten we eerst kijken naar de setting van een online event. Vaak komen livestreams uit een professionele studio of een set die op locatie is opgebouwd. Je kunt bijna elke ruimte omtoveren tot een (tijdelijke) livestream studio. Het decor bestaat bijvoorbeeld uit een talkshowtafel; een desk; een huiskamerzitje of een combinatie daarvan. Of je staat naast een scherm, die afbeeldingen of sprekers op afstand laat zien. Het is hetzelfde als een televisiestudio, hoewel de camera's voor online events vaak iets kleiner zijn. Ze noemen dat een 'remote control camera': op afstand bestuurbare fancy webcams. Soms heb je ook een levende cameraman voor je neus, die op spontane momenten kan inspelen en met zijn camera overal bovenop zit.

Stel je nu even voor dat je voor de camera staat. Net als bij de webcam is het ook hier zaak om je echt helemaal op de lens te richten als je de kijker rechtstreeks aanspreekt. Het is verleidelijk om om je heen te kijken naar de paar technici die in de ruimte staan, maar dat is niet jouw publiek. Dat zit thuis te kijken. Blijf dus met je concentratie en aandacht helemaal bij de lens. (Als je met iemand anders in gesprek bent, is het een ander verhaal, daarover later meer.)

Als je naar beneden zou kijken, is de kans groot dat je met je voeten op een zwart kruisje van tape staat met het dringende verzoek om daar niet vanaf te wijken. Bij de remote camera's, bepaal je van te voren de positie waar de sprekers staan. Je kunt niet vol enthousiasme heen en weer lopen door de studio, want anders val je buiten beeld. In een zaal met mensen heb het hele podium tot je beschikking en kun je zelfs het publiek in duiken. Hier heb je letterlijk te maken met een kader: het rechthoekje van het scherm om je hoofd en lijf. Dat kan voelen als een beperking, omdat je niet zo vrijelijk kunt bewegen als bij een live event. Het geeft je ook de kans om nog bewuster te zijn van de camera en daar ook naartoe te praten.

Soms moet je van de ene camera overstappen op de andere. Bijvoorbeeld omdat bij het ene shot je helemaal te zien bent en we bij de andere alleen je gezicht zien. De camerapositions hebben allemaal een naam. Dichtbij heet close, net als close up, je gezicht met bovenlichaam erbij heet een medium-shot en helemaal ten voeten uit heet een totaalplaatje. Maar het is net als bij het bestellen van een biefstuk: je hebt ook medium-close en medium-totaal. Je hoeft dat jargon natuurlijk niet te kennen, maar het is goed om te weten wat men bedoelt. Heb je een belangrijke boodschap, die je extra

kracht wil meegeven? Dan kun je bewust kiezen voor een close up, dus met je gezicht prominent in beeld. Zo krijg je meer intimiteit en komen je woorden beter binnen bij de kijker. Bekijk van te voren wat mogelijk is, bespreek het en oefen ermee.

[Tip: moet je schakelen tussen de camera's? Ga dan niet meteen met je hoofd opzij, maar kijk eerst even naar je kaartjes en dan naar de volgende camera. Je maakt dus eigenlijk een driehoekje met je gezicht. Zo krijgt de techniek een fractie rust om te schakelen, zonder midden in een woord te zitten en je kijker geef je ook een duidelijke overgang tussen de verschillende shots.]

Licht

Goede belichting is heel belangrijk om mooi beeld te krijgen. De lampen staan dan ook behoorlijk fel. Soms zo fel, dat je bijna verblind wordt. Daardoor is het moeilijk om de camera te zien en te weten waar je moet kijken. Mocht het nog niet gedaan zijn, vraag gerust of de technici de camera willen markeren met witte tape, zodat je zeker weet waar de lens is.

[Bij een awardshow in de Jaarbeurs hebben we voordat de online uitzending begint een uitgebreide doorloop. We bepalen mijn camerapositie, die met een plakker op de grond wordt gemarkeerd. Er staan twee camera's voor mijn neus: een met een cameraman en een soort hijskraan met daaraan een camera, die over het decor zweeft. Bij opkomst moet ik ongeveer 20 meter afleggen naar het juiste kruisje. Op mijn cue begin ik met lopen en praten tegelijk, maar het is zo donker en ik let niet goed op, waardoor ik niet op de goede plek uit kom. In plaats van naast elkaar, staan de camera's nu achter elkaar. Waar moet ik nu naar kijken? Ik zie geen hand voor ogen! Ik kies gewoon een camera, waar ik stug in door blijf praten en uiteindelijk komt het goed. It's live, people!]

Bekijk het fragment via de online trainingsomgeving. Wat valt je op? Hoe zou jij het oplossen?]

Door de felle lampen krijgen we ook snel een glimmend blote-billen-gezicht. Daarom is een poedertje geen overbodige luxe, zowel voor mannen als vrouwen. Helemaal ideaal is het als er een visagist(e) aanwezig is. Die zet wellicht de make-up wat zwaarder aan dan je gewend bent, maar dat kun je makkelijk hebben, omdat alles op de camera wat fletser wordt. Vertrouw haar dus en pak meer uit dan je gewend bent. Voor mannen met een heel hoge haargrens, zoals ik een visagiste pas eufemistisch hoorde zeggen, bestaat er ook een matterende gel speciaal voor de huid, die ervoor zorgt dat je hoofd niet glimt. We willen shinen, maar niet al te letterlijk!

We hebben tegenwoordig ook steeds vaker gasten, die vanaf een andere plek inbellen en op afstand live in de uitzending zijn. Om het plaatje voor de kijker zo aantrekkelijk mogelijk te maken, brengt de techniek vaak de sprekers tegelijk naast elkaar in beeld; een *two shot*. (Dat zie je ook vaak bij het nieuws.) Hiervoor is het belangrijk dat je goed in de camera kijkt en de vragen stelt op camera. Ook dat voelt onnatuurlijk, omdat je de reactie van andere spreker niet kan zien. Je kunt hem of haar niet in de ogen kijken. Je ogen zijn geneigd om naar het scherm af te dwalen, waar de spreker te zien is, maar dan verlies je het oogcontact met de kijker. Als de spreker langer aan het woord is, brengen ze die vol in beeld (full screen) en dan kun je weer even spieken. Bij de eerste vraag is het mooi om de studiosetting in beeld te brengen. Zo heeft de kijker een totaalshot van de interviewer en de gast op het scherm. In dat geval begin ik mijn interview met kijken naar de gast op het scherm, daarna gaat de rest van het interview via het two shot.

Word je geïnterviewd als spreker? Dan heb je een voordeel: dan hoeft je je vrijwel niks van de camera aan te trekken! Ook hiervoor geldt dat je niet uit beeld moet vallen, maar je verhaal kun je gewoon vertellen aan de interviewer. Dan voelt het ook natuurlijker. Wil je wel iets direct tegen de kijker zeggen, bijvoorbeeld een wens aan het einde van een uitzending? Spreek ze dan direct aan: “misschien herken je dat als je thuis kijkt.” of: “en dat wil ik jou als kijker graag persoonlijk zeggen”. Probeer wel een keuze te maken. De hele tijd afwisselen tussen camera of de interviewer

is onrustig voor de kijker.

Het allerbelangrijkste bij een online uitzending is dat je een uitvoerige doorloop doet. Met name bij een uitzending met veel video's en afwisseling is het belangrijk om alles goed af te stemmen met de techniek. Zit er geen echo op het geluid? Staat alles in de goede volgorde? Wanneer kijk je in welke camera? Gaat de generale repetitie slecht? Gefeliciteerd! Een slechte generale is een goede uitzending! ;)

[Oefening: Bekijk talkshows op televisie en kijk hoe de gasten zich verhouden tot de interviewer. Hoe maakt de presentator contact met de kijker en hoe doen de gasten dat? Hoe zou jij het doen?]